5 BANI EXEMPLARUL.—ANUL XXXIV. — N-rul 252

Editia de seară

MARȚI 13 (26) SEPTEMBRIE 1916

ABONAMENTE
ROMÂNIA | STRĂINĂTATE
Lei 4,65 | 3 luni | Lei 10.-
9.15 | 6 luni | 20.-
18.- | Un an | 40.-

Fondator:
LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
Redacția și Administrația: București, str. Brezoianu, 11

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 bani 60
idem pag. II 80
Inserții și reclame 3,50 linia

Directori:
VIRGIL N. DĂRÂSCU și STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI

Trupele noastre s'au apropiat de Vatra Dornei

EROII NOSTRI

Locotenentul Gh. Bălăceanu
din reg. Gorj No. 18, mort în lupta dela Barul Mare (Ungaria)

Căpitanul N. Vulovici
din regimentul 15 Războeni

Sublocotenentul de marină Ion I. Ghigulescu
mort în luptele dela Turtucaia

MARELE CARTIER GENERAL

Communicat oficial No. 27

Din 10 Sept. 1916, ora 7 dim.

Frontul de Nord și Nord-Vest

La sud-vest de Vatra Dornei (Dorna Vatra), atacul nostru s'a apropiat de tranșeele inamice; de asemenea în munții Călimanului trupele noastre au înaintat.

Pe restul frontului, încăerări de patrule.

Frontul de Sud

In Dobrogea s'au schimbat focuri de tun; la aripa noastră stângă acțiunea a fost destul de vie și s'a terminat prin retragerea inamicului

Pierderile inamicului în bătălia care s'a terminat la 7 Septembrie au fost mari; pe frontul unei singure divizii s'au strâns 5000 puști.

Purificarea noastră

DE OCTAVIAN GOGA.

Războiul, marele purificator, a început să-și înfăptuiască opera de selecțiune, opera de curățire a pămîntului românesc. Călăuzindu-ne de principiul neamurilor beligerante, neghina străinismului se plivește și la noi.

Conflagrația continentală a închegat pretutindeni patrimoniul simțirii naționale și-a strîns într'un mănunchiu pe fii aceleiaș țări. Fiecare popor și-a dat seama că pentru a se putea suporta primejdia mare, astăzi cînd diferențiarea de rasă e mai limpede ca oricînd, trebuie menținută intimitatea de familie a oamenilor de-un sînge. S'a produs deci în toate părțile o operație similară: culegerea străinilor și așezarea lor în cîmpuri de concentrare priveghiate de forța armată.

Prin această măsură utilă și-a asigurat fiecare națiune unitatea sufletească, liniștea morală netulburată, precum și bunul mers al păcii interne. Dar pe urma acestei măsuri s'a creat la toate popoarele o stare de spirit nouă, rezultanta ideii de rasă. S'a naționalizat sentimentul public, s'a întronat logica implacabilă a sîngelui, s'au purificat cu toții de-o otravă destructivă.

Dacă în celelalte țări a fost necesar acest proces de eliminare, dacă Franța a respirat mai sănătos, după ce plămînii Parisului s'au curățit de microbii celor o sută de mii de Nemți, atunci exilul străinilor la noi e mai justificat ca ori unde. România cu toleranța ei largă, spiritul extrem de îngăduitor al societății noastre ferite de orice șovinism, făcuse din acest pămînt un loc de întîlnire a exploatatorilor străini. Grație poziției noastre geografice ne-au fost năvălit cete întregi de aventurieri din vecini, cu cari nu aveam nici o înrudire. Pentru Nemți, Unguri și Bulgari, Țara românească devenise un fel de Californie, unde se căuta norocul privit pe toate cărările.

Zilele de pace nu-i scoteau la iveală pe acești pribegi ai aurului, în cei doi ani din urmă însă ne-au cutropit de-abinele. Ei ne-au stors pretutindeni și n'au lăsat în urmă decît corupțiune și păcat. Inspăimîntați vedeam la fiecare pas, cum acești oameni seamănă nenorocirea la noi acasă, împrăștiind o atmosferă penibilă de primejdie și nesiguranță. Războiul nostru i-a descoperit și mai bine, Nemții și Ungurii ne-au dat spioni, iar Bulgarii din Dobrogea s'au schimbat în fiare turbate.

A fost deci timpul suprem să smulgem de pe cîmpul nostru o buruiană veninoasă, s'o localizăm într'un anume colț dosnic al țării și să ne punem la adăpost de ravagiile ei. Prin această măsură solul național e reintegrat în drepturile lui firești, pulsul simțirii noastre bate mai normal. Primim cu-o sinceră bucurie și veștile de peste munți cari ne spun, că din Ardeal Ungurii și-au retras populația maghiară și că pe teritoriul cucerit de noi neamul lui Arpad e reprezentat într'un număr neînsemnat. Soarta vrea astfel, ca în acelaș timp să se salveze definitiv caracterul de unitate etnică, care-și avea pecetea lui istorică înfiptă deopotrivă pe amîndouă coastele Carpaților.

Suntem deci în familie și e bine așa. Mai puțini, poate, dar mai închegați, mai stăpîni pe noi înșine. Zilele astea de astăzi ne purifică trupul și ne spală gîndirea de multe prejudecăți. Ele ne vor urmări însă cu povața lor și în perioada viitoare a păcii, cînd va trebui să continuăm o operă de consolidare națională, îndrumați de educația pe care ne-o facem astăzi în bătaia Zeppelinurilor și subt presiunea morală a sălbătăciilor bulgaro-maghiare.

Noui victorii sîrbești

Bulgarii evacuează Monastirul

Londra, 7. — Corespondentul din Atena al ziarului „Tribuna" spune că Aliații au ajuns pînă la un punct la 6 mile departe de Monastir, localitate pe care bulgarii o evacuează părăsind tunuri și muniții. O telegramă din Salonic spune că sîrbii au luat Kruzdograd la 5 mile spre nord-vest de Gornicievo, care se află la nord-vest de Ostrovo, precum și Neokazi la 6 mile spre vest de Gornicievo. Cavaleria sîrbească a sosit la Ronna, la 5 mile spre est de Florina și 10 mile spre vest de Gornicievo. Se anunță în mod oficial că sîrbii au luat dealul 2825, care este creasta cea mai înaltă din șirul Kajmakelen, spre est de Cerna. (A. T. E.)

Nemții sufăr înfrîngeri sîngeroase

— Coloane germane fug în dezordine. - Mormane de cadavre. - Neputința unei contraofensive nemțești —

Paris, 8. — Germanii încercară eri să răpească trupelor franceze folosul ultimelor lor succese dela nordul Sommei.

Ei făcură, pentru aceasta, mari jertfe, fără să ție seamă de numărul oamenilor, ca în zilele de mare ofensivă. Cu toate acestea, suferiră o înfrângere sângeroasă, căci toate contraatacurile lor se sfărâmară față de rezistența de neclintit a soldaților francezi, cari dovediră atsfel, că sunt tot atât de tari la apărare cât de neînfrânți la atac.

In cursul ultimelor zile, germanii au reacționat foarte slab la nordul Sommei; profitau de vremea rea ce împiedica operațiile franceze spre a'și pregăti o retragere ofensivă, destinată să degajeze Combles și muntele Saint-Quentin.

Cu începere dela orele 9, liniile înaintate franceze trebuiră să suporte sforțările disperate ale masselor compacte de asaltatori cari înaintau, cu toate pierderile lor considerabile.

In patru rânduri diferite, coloanele acestea de asalt încercară să ocupe pozițiile dela ferma Lepriez, dar de fiecare dată fură dislocate de artilerie și mitraliere și respinse în dezordine, lăsând mormane de cadavre pe teren.

La poalele Bouchavesnesilor, lupta, tot așa de crîncenă, se termină cu un succes complect al trupelor franceze.

Când bătălia încetă, la orele 19, francezii, victorioși pe toată linia, pricinuiseră nemților o înfrîngere nouă și deosebit de grea.

Ziarul „L'Echo de Paris" declară că înaltul comandament e extrem de satisfăcut de ziua de eri, care e o dovadă strălucită a neputinței germanilor de a duce la bun sfîrșit o contraofensivă.

Slăbiciunea aceasta provine, desigur, după cum o constată ordinul de zi al lui Von Falkenhayn, din necesitatea de a economisi munițiunile.

Mărturisirea aceasta e deajuns spre a ne face să înțelegem înrîurirea precumpănitoare a artileriei în războiul actual. (Havas).

Ce cred Aliatii

despre situația din Dobrogea

Londra, 8. — După un raport asupra situației din Dobrogea și a pretenției inamicilor de a fi obținut o victorie decisivă, iată cum apreciază autoritățile militare ale Aliaților faptul că România n'a concentrat forțe importante în Dobrogea, ci a operat o retragere abilă din Silistra, lăsînd pe bulgari să pue mîna pe forturi goale:

Retragerea aceasta și luarea unei pozițiuni vremelnice pe alt punct, ales cu bună chibzuință mai dinainte, au fost o măsură foarte înțeleaptă și dibace, românii atrăgînd, astfel, pe bulgari într'o cursă, în care aceștia vor trebui, probabil, să-și plătească foarte scump cutezanța.

Autoritățile militare engleze sunt acum convinse că dările de seamă dușmane asupra operațiunelor au fost în mod grosolan exagerate.

Ele văd în progresele continue ale principalelor operații române în Transilvania un indiciu foarte bun și așteaptă ca Bulgaria să fie aspru pedepsită pentru îndrăzneața-i incursiune în Dobrogea. (Reuter).

Plata în bani

a rechizițiilor

D. Al. Constantinescu, ministrul agriculturei și domeniilor, de acord cu d. Vintilă Brătianu, ministrul de război, a hotărît ca aprovizionarea trupelor cu alimente de prima necesitate să se facă, de comisia centrală ce s'a ocupat pînă acum cu exportul cerealelor și de serviciul de intendență al armatei

Modalitatea stabilită de d. ministru Al. Constantinescu, constă în plata imediată a tuturor alimentelor rechiziționate pentru armată.

D. Al. Constantinescu, cunoscînd marile nevoi ale agricultorilor și ale tuturor comercianților cari desfac alimente și mai ales pentru a putea furniza trupelor alimente la timp, a dispus ca articolele rechiziționate să fie plătite proprietarilor în bani, iar nu prin bonuri de rechiziție.

D-sa a dispus ca toate plățile să se facă prin Banca Națională, după avizul fostei comisii de export azi transformată în comisie de aprovizionare.

Sîrbii

înaintează triumfători

Londra, 8.— Corespondentul agenției Reuter la Salonic telegrafiază că sîrbii își urmează victorioși drumul înainte pe tot frontul.

Incercările bulgarilor d'a relua localitatea Kaimakhalan au fost zdrobiți; au lăsat 58 de prizonieri în mîinile sîrbilor.

In împrejurimile Florinei, sîrbii au pricinuit pierderi foarte mari bulgarilor; un escadron al acestora întreg împreună cu comandantul lui, a fost cu desăvîrșire spulberat. (Reuter).

INGRIJAREA

generalului Falkenhayn

Londra, 8. — Intr'un ordin de zi, datat de la 24 August, generalul von Falkenhayn se exprimă astfel:

„In lunile din urmă uzura tunurilor noastre a fost mare, nu mai funcționează ca mai înainte. Munițiile noastre scad serios. Este datoria tutulor, și mai ales a artileriei, să îndrepteze situațiunea foarte gravă; toți trebue să facem imposibilul ca să crufăm materialul de război. Altfel nu vom putea repara pierderile suferite nici să trimetem noi formațiuni pe cîmpul de luptă". (Reuter).

Revista „Zukunft"

oprită în Austro-Ungaria

Roma, 9. — Revista „Zukunft" a lui Maximilian Harden publicînd în mai multe numere dearîndul articole puțin măgulitoare pentru politica și strategia austriacă, a fost oprită de cenzura statului în tot cuprinsul monarchiei austro-ungare. (A. T. I).

IMPOTRIVA

grevei generale în Germania

Roma, 9. — Comitetul de conducere al partidului socialist german, împreună cu Comisia generală a corporațiilor muncitorești, a publicat un manifest prin care apelează la patriotismul lucrătorilor germani ca să nu se lase a fi ademeniți de propaganda în favoarea grevei generale și protivnică conducătorilor partidului socialist german.

Comitetul de conducere roagă pe muncitorii germani să lucreze din răsputeri pentru a grăbi ceasul păcei atît de dorită. (A. T. I).

Aliatii

strâns uniți între ei

— Tratative de pace după ce Germania va fi mai întâi pedepsită —

Londra, 7.— Comentind asupra discursului lui Briand în Camera franceză, în care acesta a declarat că Franța n'ar consimți niciodată la o pace care ar lăsa Germania neînvinsă, „Westminster Gazette" într'un articol de fond spune: Noi am ajuns la acea fază, cînd resursele latente ale Aliaților au fost desvoltate pînă la punctul de a fi fără îndoială mult superioară acelor ale inimicului, Franța în loc să fi ajuns o victimă izolată, grație unui inimic mai puternic, continuă să stea împreună cu noi, cu Rusia, cu Italia și cu România ca asociată la o alianță și mai strînsă. Acesta asta în general faptul care trebue mai întîi de toate să intre în mintea acelora din Berlin, cari vorbesc despre pace. Germanii par să piardă din vedere faptul că Aliații au de gînd să asculte la cuvîntul oricăruia dintre ei și să ia în considerafie oriare ipoteze pe care ar face-o vreunul din ei în prezent. Aliații susțin acum cu aceeași tărie ca și mai înainte că asaltul asupra lor din August 1914 a fost un ultragiu care necesită, conform legei dreptăței, să fie reparat mai înainte ca să poată fi vorba de a intra în tratative cu inimicul. Suntem unanimi în ceea ce privește această chestiune atît la răsărit cît și la apus și toate încercările de a despărți și înșela pe Aliați, sau de a stinge entuziasmul lor n'au reușit. (A. T. E.)

Deschiderea

cafenelelor și spectacolelor

Poliția Capitalei, în urma înțelegerei pe care a avut-o cu autoritățile militare, a hotărît ca de mîine, Duminică, să permită redeschiderea cafenelelor și localurilor publice și în acelaș timp redeschiderea teatrelor și a cinematografelor.

Funcționarea acestor localuri se va face bineînțeles, sub anumite reguli:

Localurile publice vor fi deschise pînă la 7 seara, iar spectacolele pînă la 8 seara.

Gunaris dovedit mincinos

Londra, 8. — Corespondentul din Atena al ziarului „Morning Post" răspunzînd minciunilor lui Gunaris, că trupele aliate ar fi refuzat să scape garnizoana din Cavalla, publică o corespondență oficială arătînd oferta făcută de amiralul britanic în urma căreia cabinetul Zaimis a ordonat corpurilor de armată 4 și 5 să se îmbarce pe vase grecești sau pe oricare altele disponibile. Amiralul britanic a transmis ordinul către Hazopulos, al cărui răspuns nu s'a primit. Corespondentul spune că în insulele din marea Egee, în special în Mitilene, Kios și Samos, agitația în favoarea unei politici naționale ia așa proporții în cît inspiră îngrijorări serioase în toate cercurile antivenizeliste. (A. T. E.)

Germanii lucrează

și în Maroc...

Roma, 9. — „Times" află din Madrid că s'a descoperit că fostul sultan al Marocului, Mulat Haid, susținut de o seamă de străini, ar fi pus la cale un complot țintind să surpe opera și autoritatea protectorului franco-spaniol. Complotul a putut să fie zădărnicit la vreme. (A. T. I.).

AMBULANȚELE

automobile „Regina Maria"

— Urmarea subscrierilor —

Suma din urmă: 1.623.572.50.

Frații A. I. Roller, lei 1.000; Julieta, fotograful Curții Regale, 500; R. Marcu, bancher, 100; Alb. Baer, tipografie, 136.55; Alex. Cantacuzino, 100; B. König, fabr. oțet „Vulturul", 500; Simona Lahovary, 500; G. I. Dunca, prefect de Buzău, 1.000.

Total lei: 1.627.409.05

Spioni și trădători

Imi pare că ar fi a se face o deosebire între spion și spion. Dînsul poate fi de naționalitatea statului pentru care spionează; de o naționalitate străină; de naționalitatea statului spionat. Cele dintîi categorii se chiamă spioni; cea din urmă trădători.

Cînd, de pildă bulgarul spionează pentru bulgari, sau neamțul pentru neamț, moralicește, el nu este culminant de vinovat, căci se poate prezuma că e îndemnat, poate, și de un simț de patriotism; cînd pentru bulgar sau neamț, spionează un individ de o naționalitate oarecare, vinovăția îi este, iarăși oarecum relativă, căci el nu are vr'o comunitate sufletească cu națiunea statului pe care-l spionează. Cînd, însă, pentru bulgari sau nemți, spionează în România, un român, în Rusia un rus, etc., vinovăția este incomensurabilă, covîrșitoare.

Astfel, cuget că s'ar cuveni să se gradueze și chipul de pedepsire a acestei mîrșave șlehte, pentru ca exemplarietatea să fie, în adevăr, eficace. Nu pot concepe ca acela care își trădează propria-i patrie, să fie lovit numai cu aceași măsură, ca și oricare străin. Pentru atare crimă, îmi vine să gîndesc că chiar și ideea de vindictă ar trebui să își aibă răsunetul.

Executarea celor doi români din Bacău, nu satisface în destul și nici nu este de un îndestulător exemplu. Criminalilor de felul acesta li se cuvine pedepse speciale, rafinate.

Cei doi din Bacău trebuiau să fie paralizați pe un eșafod, sub care să se fi introdus cele două bombe, cu cari voiau să-și consume crima, și să fie avizați că peste două ore au să fie aruncați în aer, prin chiar instrumentele criminalităței lor. Apoi, la ceasul hotărît să se fi aprins bombele.

Pentru acei mîrșavi, acele două ceasuri ar fi fost cît două secole; așa că tot cît două secole ar fi durat și chinurile psihice ce ar fi îndurat.

Ș'apoi, cu asta, s'ar fi crutat pămîntul țărei să păstreze chiar și urma hoiturilor lor.

Aureliu Dunca

Turcia

trimite întăriri pe frontul bulgaro-român

Paris, 9.— O telegramă din Atena anunță că săptămâna trecută 10.000 de soldați turci, luați din diferite corpuri de armată din Asia Mică, ar fi trecut prin Adrianopol, mergând în spre frontiera bulgaro-română. (Ag. Radio).

ANIVERSAREA

Unirei Romei cu regatul italian

Roma, 7. — Sărbătoarea națională din 20 Septembrie st. n., ziua aniversară a unirei orașului Roma cu regatul italian, a fost celebrată cu solemnitate în întreaga țară dînd prilejul la mari manifestațiuni de entuziasm pentru războiul liberator. In numeroase orașe s'a sărbătorit data istorică de 20 Septembrie st. n.; s'au distribuit medaliile pentru „Virtutea militară" celor decorați sau familiilor lor pentru cei căzuți pe cîmpul de onoare. Pretutindeni s'au publicat manifeste patriotice și s'au trimes nenumărate depeși de omagii către regele Italiei, primarul Romei și generalisimul Cadorna.

Această sărbătoare a fost celebrată cu o solemnitate deosebită în Roma unde de dimineață, în fața ministrului Bissolati, a fost inaugurată, pe piața Veneției, o piatră comemorativă a morței deputatului Battisti executat de austriaci, și care poartă frumoasa inscripție dictată de fostul ministru Ferdinando Martini. Ajutorul de primar, d. Benedetto a comemorat într'o călduroasă cuvîntare matiriul eroului Battisti. Acest discurs a fost foarte aplaudat.

După amiazi lîngă spărtura istorică în „Porta Pia", de unde trupele italiene au intrat în Roma în 1870, primarul, principele Colonna, a amintit printr'o cuvîntare entuziastă acest eveniment și a relevat că războiul actual e războiul revendicărilor naționale. Discursul primarului Romei a produs mare entuziasm.

Ziarele comentează însemnătatea acestei zile și amintesc că nu mai e vorbă acum de chestiuni politice interne sau de chestii de credință, ci de o luptă în care poporul italian vrea să înfrîngă numai pe vrăjmașul din afară. (Stefani).

MORTEA

lui Vintilă C. A. Rosetti

Azi dimineață, la 4 și un sfert, a încetat din viață Vintilă C. A. Rosetti, directorul general al Monitorului Oficial și Imprimeriei Statului.

Iluminatul în Capitală

Prefectura poliției Capitalei aduce următoarele la cunoștința publicului în privința iluminatului:

1) Urmînd să se dea mai multă lumină seara pe strade, pentru nevoile circulațiunei, publicul este învitat cu stăruință să se abțină de la orice amestec în privința aprinderei sau stingerei felinarelor, a căror funcționare este strict în atribuțiunile agenților iluminatului și ai sergenților de oraș.

2) Trăsurile și automobilele sunt obligate să circule cu felinarele aprinse. Farurile sunt strict interzise.

3) In privința iluminatului clădirilor în interior se reamintește din nou publicului că nu există o oră stabilă la care lumina trebue stinsă în casă. Singura obligațiune strictă este ca lumina să nu fie văzută din afară, și aceasta trebue înțeles în sensul că nu orice transparență a luminei prin obloane și perdele, sau orice rază zărită printr'o deschizătură, ar constitui o primejdie.

4) Numai în caz de semnal de alarmă dat prin mijloacele cunoscute, se sting felinarele pe strade și luminile trăsurilor și automobilelor.

TRATIVELE

chino-japoneze sunt satisfăcătoare

Roma, 9. — Din Tokio: Negocierile chino-japoneze, cari au loc la Peking, au luat o foarte bună îndrumare. Delegații japonezi sunt încredințați că vor putea ajunge la o deplină înțelegere. (A. T. I.)

O ASOCIAȚIE

a băncilor rusești

Roma, 9.—Guvernul rus a încuviințat înființarea unei asociații al băncilor ruse avînd un capital de cel puțin 10 milioane, care să se ocupe cu principalele chestiuni financiare ale Rusiei și mai ales cu chestia efectelor și acțiunilor care au rămas nepurtătoare de dobîndă prin ocupațiunea germană. Din această asociație vor putea face parte membrii consiliului imperiului, ai Dumei precum și un număr de economiști de seamă. (A. T. I.)

GRAVE RASVRATIRI

la Chemnitz

Paris, 8 — Grave răsvrătiri au izbucnit la Chemnitz, oraș important industrial, situat la 7 kilometri de Dresda, capitala Saxei. Manifestanții au străbătut orașul cîntînd Internaționala. Ei au fost împrăștiați de trupă. Șapte civili au fost uciși și s'au făcut 300 de arestări.

(Agenția Radio)